

gemeente VOORSCHOTEN

Integrale sportnota

2009 - 2012

Sport en bewegen doe je samen

**Gemeente Voorschoten,
Januari 2009**

Integrale sportnota

Sport en bewegen doe je samen

Inleiding

Van oudsher wordt de sport in Nederland georganiseerd in sportbonden en sportverenigingen. Nog steeds is 50% van alle sporters lid van tenminste één sportvereniging. De sport dankt zijn maatschappelijke waarde en zijn betaalbaarheid voor een groot deel aan het feit dat sporters zelf betrokken zijn bij de vormgeving en totstandkoming van hun sport. Dat punt is veel waard en voldoende reden om de bestaande verenigingsstructuur te koesteren. Tien tot veertien procent van de Nederlandse bevolking is als vrijwilliger betrokken bij sport.

Vanuit het perspectief van sportstimulering is het minder relevant of mensen sporten in de context van een vereniging of op ongeorganiseerde wijze: puur individueel, met een clubje vrienden of kennissen of bij een commerciële sportschool. Dat mensen sporten is vanuit gezondheidsperspectief belangrijker dan op welke wijze ze sporten.

Sport en bewegen is meer dan alleen de sportverenigingen, sporten bij de sportschool, het gaat ook om buiten spelen. De groene ruimte in de wijk moet de plek zijn voor toekomstige jeugdherinneringen. Herinneringen van hutten bouwen, slootje springen, skateboarden, trapveldje waar je met vrienden kan basketballen of voetballen. Het is onderdeel van een goed leefklimaat.

Naast het sporten en bewegen binnen de vereniging kan de focus meer liggen op activiteiten voor ongeorganiseerde sporters. Te denken valt aan niet georganiseerde sporten zoals skaten, capoeira of afvallers bij de verenigingen. Het is onderdeel van in beweging blijven, gezonde levensstijl of het tegengaan van overlast door jongeren.

Samenvatting

De sportsector is volop in beweging. De ontwikkelingen in de sport volgt in grote lijnen de maatschappelijke ontwikkelingen. Sport heeft bijvoorbeeld in de afgelopen jaren geprofiteerd van de brede interesse in gezondheid. Ook op andere maatschappelijke terreinen doet sport zijn intrede.

Sport en bewegen

We willen door deze integrale sportnota van de Gemeente Voorschoten *sport en bewegen* in Voorschoten een sportieve impuls geven. De inzet is de doelstelling te bereiken om meer mensen in beweging te krijgen. Er wordt nadrukkelijk gesproken over *sport en bewegen* omdat het in deze integrale sportnota gaat om meer dan sport alleen. Sport wordt vaak in verband gebracht met wedstrijdsport en verenigingen. Bewegen is een breder begrip waarmee ook de ongeorganiseerde sport, spelen in de woonomgeving, fiets- en wandelpaden wordt bedoeld.

Over het algemeen kunnen we stellen dat het goed gaat met *sport en bewegen* in Voorschoten. We willen deze goede uitgangspositie vast houden en daar waar mogelijk verbeteren. Voorschoten ligt boven het landelijk gemiddelde voldoet 52% van de jeugd en 66% van de volwassenen voldoen aan de bewegingsnorm in Voorschoten.

De gemeente wil *sport en bewegen* inzetten om maatschappelijke doelstellingen te bereiken. Maatschappelijke doelstelling op het gebied van participatie van verschillende doelgroepen, sociale cohesie, volksgezondheid en een veilige woonomgeving.

We laten het sportbeleid in Voorschoten in drie zaken uiteen vallen, elk met hun eigen doelstellingen. Deze driedeling komt voort uit de drie belangrijkste rollen voor de gemeente; stimulering, voorwaardenscheppend en de regisserend. Redenerend vanuit deze rollen hebben we deze nota samengesteld. De landelijke ontwikkelingen en de sportconferentie zijn bouwstenen voor de inhoudelijke keuzes die gemaakt zijn. Gemeente Voorschoten stelt zich op als partner en gaat uit van gedeelde verantwoordelijkheid. Daar waar er drempels zijn zullen we die zoveel mogelijk wegnemen. Het aanvragen van subsidies moet eenvoudiger, nieuwe accommodaties worden gebouwd en samenwerking moet effectiviteit van de activiteiten bevorderen. Het tijdpad heeft een uitwerking van twee jaar. In 2011 wordt gekeken naar welke acties er nog moeten worden gerealiseerd. Er is gekozen voor samenwerking met alle sportaanbieders, een integrale sportnota van Voorschoten die vooral ook wil inhaken op de kennis en knowhow van derden. Daar waar mogelijk regie voert om middelen te verwerven om *sport en bewegen* in Voorschoten te ondersteunen. Daarvoor willen we een commissie sport oprichten met vertegenwoordigers van sportaanbieders. *Sport en bewegen* doe je samen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en probleemstelling
2. Visie Gemeente Voorschoten
3. Landelijke ontwikkelingen
4. Stand van zaken in Voorschoten
5. Uitkomst sportconferentie
6. Beleid in de gemeente
7. Tijdspad beleidsvoornemens
8. Financiën

Literatuurlijst

Hoofdstuk 1

Aanleiding en Probleemstelling

De aanleiding voor het maken van een integrale sportnota is divers:

- a. Gemeente Voorschoten heeft tot op heden geen integrale sportnota en heeft wel behoefte om het ambitieniveau op het gebied van sport gezamenlijk met betrokken partijen te ontwikkelen en vast te leggen in een integrale sportnota;
- b. In het coalitieprogramma 2006 – 2010 Sprankelend en Betrokken, programma Accommodaties en Sportbeleid staat als actiepunt opgenomen: evaluatie en bijstelling van de nota sportstimulering. Door het plan van aanpak integrale sportnota uit te voeren wordt ook dit actiepunt opgepakt. In de integrale sportnota komen naast sportstimulering ook de onderwerpen sportaccommodaties en sportorganisaties aan de orde;
- c. Een derde reden is het ontbreken van inhoudelijke doelstellingen en beleidskaders in de sport zoals verwoord in het rekenkameronderzoek 2007.

Het voordeel van een integrale sportnota is dat de gemeente een duidelijke en toekomstbestendige visie heeft op sport en dat helder wordt hoe de zaken op sportgebied in de loop van de periode zullen worden gerealiseerd en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn.

Sport is in de afgelopen jaren meer geworden dan het ter beschikking stellen van accommodaties aan verenigingen. *Sport en bewegen* is veel meer een interdisciplinaire activiteit geworden. Dat wil zeggen dat sporten aan meerdere doelstellingen een bijdrage kan geven. In deze nota willen we handen en voeten geven aan de wijze en reikwijdte die de gemeente daar aan wil geven.

Probleemstelling

Sport en bewegen is een sector die volop in beweging is. Deze beweging komt voort uit de geweldige potentie die *sport en bewegen* heeft. Zo wordt *sport en bewegen* steeds meer en intensiever gebruikt voor het bereiken van maatschappelijke doelstellingen als sociale cohesie, vrijwilligersbeleid en bestrijden van overgewicht.

Ook andere organisaties dan de reguliere sportverenigingen doen steeds meer een beroep op accommodaties en subsidies. Er moeten daardoor opnieuw kaders worden opgesteld waarbinnen de middelen worden verdeeld.

Vernieuwing van het lokale sportbeleid is daarop het antwoord. De vraag is dan hoe kan het sportbeleid vernieuwd worden en waardoor laten we ons inspireren?

We willen een aantal vragen beantwoorden:

1. Wat willen we bereiken op het gebied van sport over een langere periode;
2. Hoe willen we ambitie omzetten in realiteit;
3. Welke knelpunten worden er wel opgepakt en welke niet;
4. Wie doet wat binnen Voorschoten.

Burgerparticipatie

Het sportbeleid dat ontwikkeld wordt moet geen statisch beleid worden. Het beleid is gericht op samenwerking waarbij de gemeente zo vroeg mogelijk burgers, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere overheden wil betrekken. Hierbij gaat het om een goede wisselwerking tussen uitvoering en beleid. Een goed voorbeeld van zo'n samenwerking is de tot stand koming van de kunstgrasvelden op sportpark Adegeest.

Voorafgaand aan deze sportnota is in Voorschoten een sportconferentie belegd op 15 juli 2008. De sportconferentie is bezocht door meer dan honderd vertegenwoordigers van sportverenigingen, van maatschappelijke organisaties, van scholen, particuliere (commerciële) instellingen en geïnteresseerde burgers.

Tijdens de sportconferentie is een overzicht gegeven van de landelijke trends en ontwikkelingen. Met deze informatie en kennis van de verenigingen en instellingen als basis zijn 'kleedkamergesprekken' (workshops) gevoerd. In de analyse en de uitwerking zijn de 'kleedkamergesprekken' van grote waarde gebleken. De uitkomsten van deze kleedkamergesprekken zijn verwerkt in de sportnota. (zie Hfst5) Naast de 'kleedkamergesprekken' zijn verenigingen onderling en met andere beweegpartners in gesprek geweest.

Het meest in het oog springend was de positieve atmosfeer en de bereidheid tot samenwerken. De sportnota wil deze sfeer vooral handen en voeten geven.

Integraal werken binnen de gemeente

Sportbeleid heeft veel raakvlakken met andere beleidsvelden. Deze beleidsterreinen hebben onderdelen die weer invloed hebben op het sporten en of sportbeleid. Er wordt voor een aanpak gekozen waarbij de verschillende beleidsvelden worden betrokken bij het proces. Hierdoor wordt het ontwikkelen van een *sport en bewegen* beleid niet een sectorale aangelegenheid maar vergroot de werkwijze ook het interne en externe draagvlak dat gewenst is. Raakvlakken zijn er binnen het totale welzijnsbeleid zoals de vrijwilligersnota, nota volksgezondheid en onderwijs maar ook met Ruimtelijke Ordening en Ruimtelijk Beheer waarbinnen het nieuwe groenstructuurplan het onderdeel recreëren wordt meegenomen. In het speelruimteplan wordt invulling gegeven aan trapvelden en speel en sportterreinen.

Hoofdstuk 2

Visie van de gemeente

Betekenis van sport en bewegen

Hoewel iedereen 'weet' wat met *sport en bewegen* wordt bedoeld, is het lastig om een eensluidende definitie te geven. De termen evolueren continu. Om nieuwe activiteiten te bestempelen als *sport en bewegen* wordt gelet op elementen van fysieke beweging zoals kracht, snelheid en behendigheid. Voor het bepalen van wat een sport is wordt de lijst gebruikt die wordt gehanteerd door het NOC*NSF.

Sport en bewegen is een vrijetijdsbesteding die een dorp als Voorschoten aantrekkelijk maakt. Maar voor de gemeente levert sport ook een bijdrage aan maatschappelijke doelstellingen zoals de strijd tegen overgewicht, gezond blijven van ouderen en het versterkt de onderlinge banden tussen burgers. Sporters blijken gezonder dan niet-sporters. Tweederde van de Nederlanders doet aan sport en tien procent is lid van een sportvereniging. Daarnaast is ruim één op de tien Nederlanders als vrijwilliger bij sport betrokken. Geen andere vrijetijdssector kent zoveel vrijwilligers.

2.1 De missie

De gemeente heeft als missie door *Sport en bewegen* een gezonde en actieve leefstijl te bevorderen. Dit geldt voor iedere burger van Voorschoten, jong en oud, voor iedereen in elke levensfase.

Sport is niet langer uitsluitend als 'doel' (vrijetijdsbesteding) maar steeds vaker als 'middel' in te zetten. Sport levert immers een belangrijke bijdrage aan de sociale cohesie, de leefbaarheid van de woonomgeving en de gezondheid c.q. het tegengaan van bewegingsarmoede. Ook kan ze een bijdrage leveren aan sociale activering, integratie van allochtonen en is economisch een factor van belang. Te denken valt aan de relatie wonen werken en recreëren. Wonen in Voorschoten, waar spelen en bewegen in de wijk goed toegankelijk is.

Sport met als doel vrijetijdsbesteding en als middel om maatschappelijke doelen te bereiken kan elkaar versterken, maar kan ook concurrerend werken op de schaarse middelen van ruimte en geld. Zo kan het gebeuren dat een sportvereniging en een ouderen club op dezelfde tijd gebruik maken van Sporthal de Vliethorst.

Gemeente Voorschoten wil alle doelgroepen gebruik laten maken van de accommodaties. Er zijn geen kaders vastgesteld op basis waarvan kan worden gekozen welke doelgroep voorrang krijgt. Bovendien is het van belang te kijken of clubs en particuliere initiatieven elkaar niet meer zouden kunnen vinden om gezamenlijk activiteiten op te zetten.

Een sportclub zou samen met een doelgroep de sporthal kunnen huren voor haar oudere leden, aangevuld met de ouderenclub.

Het gaat dus niet alleen om kaders vanuit de gemeente, maar ook om de bereidheid van clubs om samen iets te ontwikkelen. De rol van de gemeente is dan die van regisseur, van ondersteuner, voorwaardenscheppend, gericht op samenwerking waarbij een ieder een eigen inbreng heeft. *Sport en bewegen* als bindmiddel om samen te spelen waar iedereen aan mee kan doen.

Rol van de gemeente

De invulling van de sport behoort tot de autonome taken van de gemeente. Gevolg hiervan is dat er in de praktijk een grote diversiteit is tussen het sportbeleid van gemeenten. Op één onderdeel binnen het sportbeleid heeft de gemeente een wettelijke taak, dat is het ter beschikking stellen van ruimte voor de

lessen bewegingsonderwijs. Voor Voorschoten houdt dit in dat er genoeg ruimte moet zijn in sportzalen voor het accommoderen van de basisscholen.

Om inzicht te krijgen in welke rollen de gemeente kan hebben is een aantal rollen uitgewerkt.

a. Voorwaardenscheppende rol

Deze rol wordt ingevuld in de vorm van investeringen in bestaande en nieuwe (vervangende) sportaccommodaties, het verzorgen voor het beheer van accommodaties en het geven van vergunningen ten behoeve van het organiseren van evenementen.

Door het scheppen van deze voorwaarden maakt de gemeente het mogelijk dat het aanbod van sportvoorzieningen en evenementen kwantitatief en kwalitatief passen bij de omvang van en de vraag uit de bevolking en de ambities.

b. Stimulerende rol

De gemeente stimuleert sportdeelname door het verstrekken van subsidies, het gebruikmaken van subsidies van andere overheden, het op andere wijze ondersteunen van (nieuwe) initiatieven, het inzetten van sport om maatschappelijke doelen na te streven en door het communiceren met de bevolking.

Een andere wijze van stimuleren is het organiseren van de Buitenschoolse sport en cultuur waarbij de gemeente de organisatie op zich neemt. Het stimulerend beleid richt zich op het halen van maatschappelijke doelstellingen zoals het bestrijden van bewegingsarmoede en overgewicht.

c. Regisserende rol

De ambities van de Voorschotense sport lenen zich bij uitstek voor een gebundelde aanpak. Een samenhangend aanbod van sport, jeugd, cultuur en onderwijs biedt een rijke leeromgeving waarin kinderen en jongeren de kans krijgen om hun talenten optimaal te ontplooiën, sociale vaardigheden op te doen en plezier te hebben. De gebundelde aanpak houdt in dat de gemeente een andere rol krijgt. Deze rol is te omschrijven als regisseur. Als regisseur bepaal je de contouren van het beleid maar de uitvoering van de activiteiten wordt door derden gedaan. De uitvoering van het beleid wordt gedaan in samenwerking tussen (markt)partijen. Waarbij de inzet er op gericht is het aanbod te versterken en/of de maatschappelijke waarde van sport te benutten en neemt initiatieven die kunnen leiden tot vernieuwing. Activiteiten vanuit het gemeentelijk beleid richt zich niet alleen op sportbeleid maar ook op beleidsdoelstellingen van gezondheidszorg, onderwijs enz. Dit houdt in dat ook de rol van verenigingen verandert. Reguliere activiteiten moeten door de clubs zelf georganiseerd en gefinancierd worden. Ondersteuning kan worden verwacht daar waar samenwerking ontstaat en een kwaliteitsslag kan worden gemaakt. Ook richt de gemeente haar ondersteuning op specifieke doelgroepen. Niet alle sportaanbieders komen in aanmerking voor ondersteuning.

d. Controlerende rol

De gemeente controleert of de private partijen die het sportbeleid moeten uitvoeren dat ook doen overeenkomstig de gemaakte afspraken.

Hoofdstuk 3

Landelijke ontwikkelingen in sport en bewegen

In dit hoofdstuk wordt de landelijke ontwikkeling op het gebied van sport in het kort geschetst. De gemeentelijke ontwikkelingen binnen het werkveld van de sport volgen de landelijke ontwikkelingen en zijn van belang voor de verder uitwerking van onze missie.

3.1 Sport en gezondheid

Sport en beweging zijn in het belang van een gezonde samenleving waarin mensen zo lang mogelijk actief blijven meedoen. Fitheid en gezondheid mogen zich verheugen in een hernieuwde aandacht bij overheid en burgers. Steeds meer mensen bewegen vanuit gezondheidsoverwegingen.

De rijksoverheid zet stevig in op preventieve gezondheidszorg (nota "Langer gezond leven, ook een kwestie van gezond gedrag", 2003). Overgewicht is hierbij een belangrijk aandachtspunt.

In Nederland is een beweegnorm vastgesteld. Deze heet Nederlandse Norm Gezond Bewegen voor volwassenen: dit houdt in dat je minimaal 5 dagen per week een half uur per dag lichamenlijk actief bent. De norm voor jongeren t/m 18 jaar is strenger: elke dag minimaal een uur lichamenlijk actief. De GGD verzorgt de cijfers voor Zuid Holland. Voorschoten doet het relatief goed.

Tabel 1.

Inactieven

Leeftijdscategorie	Voorschoten	Zuid-Holland
12- 17 jaar	3,8%	4,4 %
19-64 jaar	5,2%	7,8 %

% dat voldoet aan de beweegnorm

Leeftijdscategorie	Voorschoten	Zuid-Holland
12- 17 jaar	52%	51%
19-64 jaar	66%	57%

* cijfers GGD Zuid Holland Noord

In vergelijking met de provincie Zuid Holland zijn er minder inactieven in Voorschoten. Het aantal mensen in Voorschoten dat aan de beweegnorm voldoet is iets hoger dan gemiddeld in de provincie Zuid Holland.

Sport en beweging zijn niet alleen belangrijk om mensen gezond te houden, maar hebben ook een gunstig invloed op het herstel van ziekten, aandoeningen en beperkingen. Ook arbeidsgerelateerde klachten kunnen met sport en beweging worden voorkomen en genezen.

Een aanzienlijk deel van de bevolking leidt een nagenoeg zittend bestaan. Dat is verontrustend, want onvoldoende lichaamsbeweging is een risicofactor voor overgewicht en veel voorkomende ziekten, zoals hart- en vaatziekten, diabetes en depressiviteit. Voor een dagelijkse dosis gezond bewegen moeten alle mogelijkheden worden benut: thuis en in de wijk, op school, op het werk, in zorginstellingen, revalidatiecentra of bij de fysiotherapeut en uiteraard ook in het zwembad of op de sportclub. Sporten brengt 'spelenderwijs' veel lichaamsbeweging met zich mee en sporten in groepsverband helpt bij het vasthouden van het bewegingsgedrag. Hoewel sportbeoefening meestal niet leidt tot voldoende beweging over de gehele week, halen (volwassen) sporters wel opvallend vaker de beweegnormen dan niet-sporters: 66 tegen 53%.

Het preventiebeleid richt zich met name op gezonde voeding en meer bewegen voor de jeugd, mensen met een lage sociaal-economische status en de beroepsbevolking. Lokaal zijn gemeenten in samenwerking met andere maatschappelijke partijen prima in staat om effectieve arrangementen aan te bieden, die een gezonde leefstijl stimuleren. Een zeer succesvolle activiteit is onder andere de campagne 30minutenbewegen.nl. Dit is een actie waar Gemeente Voorschoten vrijwel direct aan mee kan doen.

3.2 Veranderde sportbeleving en organisatie

Ouderen van nu sporten meer dan ouderen van 20 jaar geleden. Maar ze sporten vooral in ongeorganiseerde vorm. Naarmate ouderen zich sportiever gedragen, zijn ook hun kinderen intensiever betrokken bij de sport. Toename van de sportactiviteiten bestaat vooral uit de zogenaamde solosporten (sporten die gemakkelijk alleen te beoefenen zijn en waarvoor geen directe tegenstander, partner of teamgenoot benodigd is). Sport wordt vooral beoefend vanuit sportexterne (zie ook de extrinsieke waarde van de sport) doelstellingen: sociale contacten en gezondheidsoverwegingen. Er is sprake van een lange termijn daling in de belangstelling voor de wedstrijdsport (deelname aan competities en trainingen).

Het aandeel sporters, dat lid is van een sportvereniging, is landelijk het afgelopen jaar licht gestegen. De aanwas van nieuwe sporters is onder de ongeorganiseerde sport groter dan onder de georganiseerde sport. Grote groepen sporters geven er de voorkeur aan om buiten de traditionele verenigingen om te sporten. Nieuwkomers in de sport vullen hun sportbeleving vaak op eigen wijze in. Er grenzen aan de mate waarin de nieuwkomers bereid zijn om op te gaan in de sportbeleving van de gevestigde sporters.

In de 'vrijwilligersnota een vernieuwingskuur' is aangegeven dat de gemeente vrijwilligerswerk van groot belang vindt. Vrijwilligers in de sport zijn essentieel voor het runnen van een vereniging. 26 % van de vrijwilligers in Voorschoten zet zich in voor sport en recreatie activiteiten. In vergelijking met vrijwilligers buiten de sport valt op dat vrijwilligers in de sport een lidmaatschap heeft of familie is van een sporter betrokken bij een vereniging. Aan het lidmaatschap zitten een aantal verplichtingen die bestemd worden als vrijwilligerswerk.

3.3 De blijvende ongelijkheid in de sport

De sportdeelname blijkt onder hoger opgeleiden en mensen met een hoger inkomen nog altijd beduidend hoger dan onder personen met lagere opleidingsniveaus en/of inkomen.

Ook de achterstand in sportdeelname van mensen met een beperking ten opzichte van de mensen zonder beperking is in de afgelopen jaren niet kleiner geworden.

Het aandeel van ouderen in formele sportcompetities, teamsporten en contactsporten is nog steeds vrij gering, hoewel ouderen de afgelopen jaren meer bewegen dan voorheen.

De sportdeelname van de tweede generatie allochtonen ligt hoger dan de eerste generatie allochtonen. Vanuit een beleid dat erop gericht is achterstanden in sportdeelname weg te nemen is dit een positieve ontwikkeling. Echter, de sportdeelname onder de tweede generatie allochtonen blijft achter bij die van autochtonen. Ook de betrokkenheid van allochtonen bij het sportvrijwilligerswerk is lager dan die van autochtonen, vooral bij bestuurlijke functies. Bij het Nationaal Actieplan *Sport en bewegen* (NASB), Sportservice Zuid Holland en bij een aantal bonden worden activiteiten ontwikkeld voor het verenigingsondersteuning om sportdeelname en het vrijwilligerswerk bij allochtonen te stimuleren.

3.4 Ruimte en accommodaties

Afgelopen jaren is het aandeel sporters gestegen en is de bevolkingsomvang gegroeid. Desondanks laten de beschikbare statistieken nauwelijks enige groei zien in de hoeveelheid ruimte en het aantal accommodaties dat voor sport beschikbaar is. De verplaatsing van sportaccommodaties naar de randen van de stad heeft zich landelijk doorgezet.

Hier komt de conclusie van het rapport van Sport Servicecentrum Zuid-Holland bij, op basis van de aantallen van 2007 zullen er te weinig accommodaties in de regio zijn in het jaar 2020.

Op basis van dit onderzoek blijkt dat met name voetbal en hockey een tekort hebben aan accommodaties in 2020. Voor een deel zijn deze tekorten opgelost door het realiseren van de kunstgrasvelden op Sportpark Adegeest.

Eén van de voorwaarden om aan bewegen te doen is een uitdagende woonomgeving.

Uit te gaan van een beweeg vriendelijke omgeving met fietspaden, wandelpaden, voldoende openbaar groen, niet alleen kijkgroen maar ook actie groen. Speelveldjes voor kinderen met avontuurlijke en uitdagende speeltoestellen. Een investering in een beweegvriendelijke omgeving is een investering in leef en woongenot. Vanuit Jantje Beton Nederland zijn er mogelijkheden voor het realiseren van een sporttuin of speelpleinen in de vorm van een Cruiff Court en/of Richard Krajicek Playground.

We kunnen het karakter van Voorschoten versterken waar de jeugd opgroeit in lommerrijke en mooie groene omgeving waar we werken aan toekomstige jeugdherinneringen. Waar kinderen spelenderwijs kunnen opgroeien tot verantwoordelijke volwassenen.

Hoofdstuk 4

Stand van zaken in Voorschoten

4.1 Accommodaties

De gemeente telt ruim 22.800 inwoners en heeft een adequaat voorzieningenniveau. Van belang is dit sportvoorzieningenniveau in stand te houden en met name de kwaliteit te verbeteren.

Er is een grote verscheidenheid aan sportverenigingen, ongeorganiseerde clubs, niet gebonden groepen en individuele sporters, zowel bij de binnen als bij de buitensport.

De binnensporters kunnen terecht in vier gymzalen, Sporthal de Vliethorst en zwembad het Wedde. We gaan van 4 gymzalen naar 3 waarvan 1 uitgerust als een volwaardige turnzaal.

De uitvoering van verhuur en exploitatie zijn ondergebracht bij Sportfondsen Voorschoten.

Voor basisscholen maken overdag gebruik van de accommodaties en in de avonduren door lokale (sport)verenigingen.

De buitensport is voornamelijk geconcentreerd op Sportpark Adegeest, Tenniscomplex Burg. Van der Hoevenpark. Ook is er een aantal fitnesscentra waar veelvuldig gebruik van wordt gemaakt. Daarnaast zijn er twee Jeu de Boulebanen en het Ijsbaanterrein dat ook dienst doet als evenemententerrein. Verspreid over de gemeente zijn er diverse speelvoorzieningen, speelveldjes, trapveldjes, fiets- en wandelpaden en schoolpleinen.

4.1 Huidige activiteiten

In Voorschoten wordt elk jaar Buitenschoolse Sport en Cultuur activiteiten georganiseerd. Deze activiteiten houden in dat in samenwerking met verenigingen basisschoolkinderen een aanbod krijgen om kennis te maken met diverse sporten tegen een gereduceerde prijs. Jaarlijks vinden veel kinderen de weg naar nieuwe activiteiten, we kunnen zonder meer spreken van succesvolle activiteit.

De gemeente geeft jeugdsportsubsidie voor activiteiten binnen de vereniging, de verenigingen ontvangen voor elk jeugdlid uit Voorschoten een bedrag. Naast deze subsidie kunnen verenigingen kadersubsidie aanvragen voor kaderontwikkeling en ondersteuning en subsidie voor talentenbevordering. Talentenbevordering is bedoeld als bijdrage voor speciale talenten binnen Voorschoten. In het vrijwilligersbeleid kan ook subsidie worden aangevraagd met als kernbegrippen waardering, werving en behoud.

In het kader van activiteiten voor een bijdrage van de breedtesportimpuls zijn er vanaf 2004 diverse activiteiten uitgevoerd waarbij jeugd en verenigingsondersteuning centraal stonden. Te denken valt aan uitbreiding van buitenschoolse sport activiteiten, skatecursussen en sportactiviteiten door het jeugd en jongerenwerk.

Skate-activiteiten, veiligheid is van belang

In het kader van minimabeleid zijn er mogelijkheden waarbij de gemeente individuele mensen ondersteunt zoals de Regeling Maatschappelijke Participatie. De regeling loopt door tot en met 2009 en houdt in dat maximaal € 225 per kind per jaar aan financiële ondersteuning kan worden gegeven voor sport en cultuuractiviteiten.

Ook zijn er diverse andere activiteiten van verschillende organisatie. We noemen enkele: MbvO (Meer Bewegen voor Ouderen) door Sportfondsen, het (be)weeg programma van de GGD en vanuit de scholen het bewegingsonderwijs door de vakleerkrachten.

Het beheer en de exploitatie van binnensportvoorzieningen zijn door de gemeente op enige afstand gezet. Voor de binnensport accommodaties is het ter beschikking stellen voor sportactiviteiten ondergebracht bij Sportfondsen Voorschoten B.V.

De gemeente heeft eerst de exploitatie het zwembad (1989) ondergebracht bij Sportfondsen Voorschoten. Vanaf 2001 zijn alle binnensportaccommodaties ook ondergebracht in dit contract. Een deel van het gemeentelijk personeel is hierbij overgenomen en er zijn financiële en pensioenvoorzieningen getroffen.

Zwembad het Wedde heeft de afgelopen jaren haar functie bewezen. Er is een ruim aanbod van zwemmogelijkheden. De zwemverenigingen, de recreanten en de zwemlessen worden bediend door het zwembad. Het zwembad is een basisvoorziening in Voorschoten waar jaarlijks 165.000 bezoekers komen. Het Wedde heeft een animocijfer van 7,24. Een animocijfer is een standaard in de zwembadbranche het deelt het bezoekersaantal door het inwonersaantal van de gemeente. Gemiddeld ligt het animocijfer op 6 – 6,5 in Nederland. Een zwemvoorziening is helaas bijna altijd verliesgevend. In de praktijk komt het voor een gemeente of exploitant op neer om het verlies zoveel mogelijk te beperken. Dat is een opdracht die is meegegeven aan Sportfondsen, met behoud van zoveel mogelijk zwemactiviteiten. Onderzocht moet worden hoe en waar profitelementen kunnen worden toegevoegd aan het zwembad. Dit om het financiële rendement van Zwembad het Wedde nog meer te verbeteren. Sportfondsen Voorschoten heeft bewezen een maatschappelijk verantwoord ondernemer te zijn. Voor de gemeente Voorschoten zijn de activiteiten en de kennis en knowhow van de lokale situatie van groot belang. Sportfondsen Voorschoten heeft een Raad van Beheer met lokale vertegenwoordigers, voorgedragen door het college van Burgemeester en Wethouders waarmee we borgen dat Voorschotense belangen worden nagestreefd.

Hoofdstuk 5

Uitkomst Sportconferentie

De sportconferentie gehouden op 15 juli 2008 in Sporthal de Vliethorst heeft veel informatie opgeleverd. De informatie is geanalyseerd en gerubriceerd. Voor deze analyse hebben we gebruik gemaakt van de SWOT analyse. SWOT staat voor Strength, Weakness, Opportunities en Threats. Het analysemodel is tweeledig. Aan de ene kant benoemt het de sterke en zwakke kanten en daarnaast wordt er gekeken naar de kansen en bedreigingen. Deze rubrieken geven hierdoor een goed overzicht en dienen als basis voor de doelstellingen en actiepunten in de volgende hoofdstukken.

Sterk	Zwak
<ul style="list-style-type: none"> • Over het algemeen voldoende sportaccommodaties • Diversiteit aan sporten. • Groene en landelijke karakter. • Bloeiend sportverenigingsleven • Voor ouderen geschikte sporten als zwemmen, wandelen, tennis, fietsen, jeu des boules en meer bewegen voor ouderen, zijn onderdelen die in Voorschoten voorhanden zijn, mobiliteit neemt toe. • Doelgroepenbeleid gemeente: jeugd, ouderen en vrijwilligers. • Minima (sociaal-economisch zwakkeren) kunnen een beroep doen op het Minimabeleid om contributies vergoed te krijgen. • Van Buitenschoolse sport en cultuuractiviteiten wordt goed gebruik gemaakt. • Bereidheid bij verenigingen om samen te werken. • Bereidheid om de maatschappelijke rol op te pakken door verenigingen. • Sportconferentie goed begin van contacten binnen de sport en andere organisaties die met <i>sport en bewegen</i> te maken hebben. • Alle basisscholen hebben een vakleerkracht. • Er liggen plannen voor nieuwe sportzalen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Binnensportaccommodatie voldoet niet aan de behoefte van binnensportverenigingen. Accommodaties zijn relatief oud met name de sportzalen. • Geen actueel sportbeleidsplan. • Onvoldoende samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen. • Onvoldoende samenwerkingsverbanden ten aanzien van bestaande voorzieningen en activiteiten. • Grens aan bezetting sportaccommodaties tijdens avondpiekuren. Sportzalen zitten 'overvol' • Vrijwilligers groeiend knelpunt verenigingen. • Te weinig voorzieningen voor de jeugd. • Minder aandacht voor anders en niet-georganiseerde sport. • Verenigingen neigen tot interne gerichtheid. • Geen doelgroepenbeleid bij sportverenigingen. Met name allochtone meisjes. • Geringe mogelijkheden voor gehandicapten, chronisch zieken en lichamelijk beperkte ouderen om te sporten. • Vervoer aangepast sporten.
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Professionaliseren van verenigingen. • Toenemende vraag naar een breder pakket aan nieuwe sportvormen. • Sportbeoefening is belangrijk voor bevordering van de gezondheid van iedereen. • Belangstelling vanuit onderwijs en kinderopvang voor sport BSO's, NSO. Clinics tijdens schooltijd. • Steeds meer mensen willen individueel 	<ul style="list-style-type: none"> • Sport moet steeds meer concurreren met andere (vrije tijd) aanbieders. • Sportruimte moet concurreren met woningbouw. • De belangstelling voor vrijwilligerswerk en (vrijwillige) kaderfuncties neemt af, waardoor een tekort aan vrijwilligers dreigt en geen doorstroming. • Ontgroening (minder jongeren) en vergrijzing

<p>sporten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integratie van gehandicapten in reguliere sportverenigingen verdient de voorkeur om te komen tot wederzijds respect, begrip en bewustwording. • Bij (her)inrichting van wijken rekening houden met behoeften ten aanzien van <i>sport en bewegen</i>. • Sport/recreatieve activiteiten dicht bij huis aanbieden om meer mensen in de gelegenheid te stellen om te bewegen. • In de komende jaren zal de groep 50+ sterk toenemen. Dit vraagt om een ander soort sportaanbod. • De grotere groep ouderen vormt een reservoir voor kader. • Meer aandacht vanuit andere beleidsvelden voor sport als middel om maatschappelijke problemen aan te pakken (o.a. Wet maatschappelijke ondersteuning). • Mogelijkheden om (sport)accommodaties multifunctioneel te gebruiken. • Betere afstemming gebruik sportaccommodaties en ontlasten van de 'piekurenbelasting' • Lichte groei, stabilisatie van het aantal leden van verenigingen in Voorschoten. • Groeiende overheidsaandacht op nationaal niveau voor sport. Benutten van combinatiefunctie nuttig • Opheffen wachtlijsten BSO • Benutten van subsidiemogelijkheden en communicatie daarover. 	<p>van sporters en vrijwilligers.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relatief teruglopend animo bij jongeren in de leeftijd van 12–20 jaar. • Toenemende druk op de vrije tijd (vooral jongeren en tweeverdieners). • Steeds meer leerkrachten primair onderwijs missen de bevoegdheid voor het geven van lessen bewegingsonderwijs. • Toenemende bewegingsarmoede bij beginnende sporters en ouderen. Gezondheid laat te wensen over (bewegingsarmoede en overgewicht).
---	--

Uit deze SWOT analyse is een aantal conclusies te trekken. Eén daarvan is dat het aantal sterke punten en kansen groter is dan het aantal zwakke punten en bedreigingen. Over het algemeen is men tevreden hoe de sport ervoor staat in Voorschoten. Ook de zwakke punten zijn herkenbaar. Ze zijn niet uniek voor Voorschoten, hierin volgen we de landelijke trend. Duidelijk zichtbaar is dat er een spanningsveld is tussen de inzet van ruimte en middelen die de gemeente heeft. Ondanks dat het aanbod van sportactiviteiten groot is zijn er ambities voor meer. Hierdoor zal een nog groter beslag worden gelegd op de schaarse middelen van ruimte en geld. Kortom er moet een betere afstemming komen tussen het gebruik van accommodaties en het ontlasten van "piekuren".

Bij de kansen concluderen we dat er een brede bereidheid is tot samenwerking door middel van onderlinge samenwerking en ook met instellingen als de BSO, GGD, Ouderen organisaties en dergelijke. Hierdoor geeft men aan mee te willen werken aan het realiseren van maatschappelijke doelstellingen.

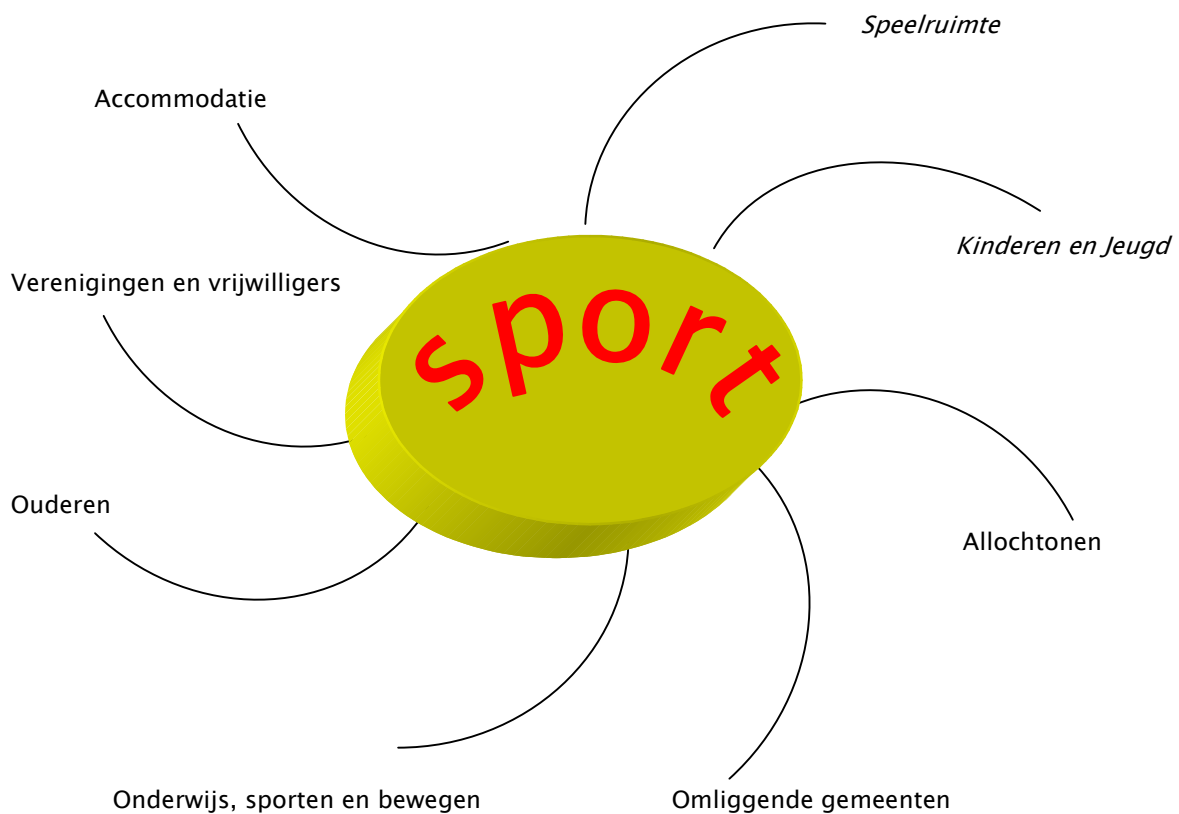
De sportwereld staat niet op zichzelf.

Een aantal onderwerpen wordt zowel bij de bedreigingen als ook bij de kansen genoemd. Dit geldt bijvoorbeeld voor een veranderend sportaanbod als voor de ontgroening en de vergrijzing. Bij een iets

stijgende, gelijk blijvend ledenbestand heeft Voorschoten een goed sportdeelname maar een aantal doelgroepen zijn ondervertegenwoordigd zoals allochtonen met name meisjes, mensen met lichamelijke beperking.

De lijst met kansen en zwakheden ten aanzien van de accommodaties is herkenbaar. De gemeente heeft de ambitie om de komende jaren een kwaliteitslag te leveren.

In het volgende hoofdstuk kijken we op welke wijze we de zwakke punten kunnen aanpakken en de bedreigingen het hoofd kunnen bieden. Hiervoor zetten we natuurlijk de sterke kanten die we al hebben in en gebruiken we de kansen die de deelnemers van de sportconferentie hebben aangegeven.

Hoofdstuk 6

Sportbeleid 2009–2011 in Voorschoten

Het goede behouden

Het *sport en bewegen* gedrag is goed in Voorschoten. En het goede willen we behouden. Dit houdt in dat het bewegingsonderwijs, de sportverenigingen en andere aanbieders van kwalitatief en kwantitatief vergelijkbaar niveau moeten blijven. Naast het goede behouden, willen we meer inwoners meer laten bewegen. Deze ambitie wordt gedeeld door de gemeente, de scholen, de sportverenigingen, alle partners van *sport en bewegen*.

Een aantal doelgroepen heeft de komende jaren de specifieke aandacht. Het beleid en de uitvoering hebben een aanlooptijd nodig en er wordt gestreefd naar resultaten van blijvende aard en structurele verbeteringen. Verder richt de stimulering zich op de verenigingen. Zij vormen immers het hart van de sport in Voorschoten. Hun huidige aanbod blijft behouden en het streven is dat er één aanbieder is voor één specifiek aanbod. Het sportaccommodatieniveau van Voorschoten geeft een gemengd beeld. Van belang is een goede balans tussen aanbod en accommodatievraag, door het clusteren van activiteiten en in te zetten op meervoudig gebruik van accommodaties.

Uit de landelijke ontwikkelingen, de huidige stand van zaken en de uitkomst uit de sportconferentie destilleert zich een sportbeleid dat invulling geeft aan de missie van de gemeente Voorschoten op het gebied van sport: door *sport en bewegen* een gezonde en actieve leefstijl bevorderen. Dit geldt voor iedere burger van Voorschoten, jong en oud, voor iedereen in elke levensfase. Het hoofdstuk sportbeleid geeft de kaders aan waarbinnen *sport en bewegen* in Voorschoten zich moet gaan bewegen om de doelstellingen te bereiken, plus verschillende manieren waarop dat kan gebeuren. In dit hoofdstuk komen de acties naar voren die we tussen 2009 en 2011 willen gaan uitvoeren. Een groot aantal acties zijn nieuw en moeten nog worden opgebouwd. Andere acties borduren voort op de weg die in de afgelopen jaren inmiddels is ingezet.

De doelstellingen:

- Voor drie doelgroepen willen we de cijfers van de beweegnorm verbeteren. Voor de jeugd naar 55 procent en voor volwassenen naar 69 procent. Het aantal inactieve inwoners moet kleiner worden.
- Het bevorderen van gezond gedrag door middel van sport en beweeg activiteiten bij inwoners van Voorschoten. In het dagelijkse leven en bij verenigingen.
- Het sportief verenigingsleven in Voorschoten moet op het huidige niveau kunnen voortbestaan.
- De sportaccommodaties moeten efficiënt en effectief worden beheerd. Maatschappelijke activiteiten die niet winstgevend zijn, vinden met voorrang plaats in deze accommodaties. Deze activiteiten worden bij voorkeur gegeven door de verenigingen zelf.
- De sportaccommodaties moeten efficiënt en effectief worden onderhouden. Het onderhoud van de gebouwen en velden moet dicht bij de gemeente worden georganiseerd, maar kan worden ondergebracht in een eigen organisatie. Deze organisaties zijn echter een verlengstuk van de gemeente zodat een optimale en kostenbeheersende onderhoudsstructuur kan worden opgezet.

De middelen:

- **Stimuleren van deelname aan activiteiten:** Het stimuleren van gezond gedrag, gezond sporten en bewegen. Dit moet gezond gedrag bevorderen en overgewicht bestrijden. (zie 6.1)
- **Stimuleren van verenigingen:** Meer mensen gaan vrijwilligerswerk doen bij verenigingen. (zie 6.2)
- **Optimaal gebruik van accommodaties en voorzieningen:** Het huidige voorzieningenniveau blijft behouden, het onderhoud en beheer wordt zoveel mogelijk gebundeld georganiseerd. Van speelvelden en schoolpleinen wordt meervoudig gebruik gemaakt. (zie 6.3)
- **Meer gezamenlijk ondernemen:** De gemeente zal als regisseur optreden bij een aantal nieuw te ontwikkelen activiteiten. Sparringpartner van de gemeente wordt daarin de nieuw op te richten commissie Sport. (zie 6.4)

6.1 Stimuleren van deelname aan activiteiten

Beweeginterventies en sportarrangementen bieden specifieke doelgroepen specifieke activiteiten, die zorgen voor verandering van het beweeggedrag in het dagelijkse leven. Verandering van het beweeggedrag houdt onder andere in dat we dagelijkse activiteiten stimuleren zoals fietsen naar school en werk, buitenspelen en de trap nemen in plaats van de lift.

Door ouderen

De inactieve oudere zit voornamelijk in de groep ouderen van 65+. De beweeginterventie moet voornamelijk gericht worden op deze ouderen. Naast dat deelname aan een beweegactiviteit vaak gezellig is, bevordert het de fitheid en gezondheid. Dat kan bijdragen aan het langer zelfstandig functioneren van ouderen. Dit is bijvoorbeeld aangetoond met het Galm project (Groninger Actief Leven Model). Nieuwe initiatieven op dit gebied bij verenigingen en andere aanbieders worden gestimuleerd door de gemeente door middel van subsidiering. Naast het bieden van nieuwe activiteiten is het verbeteren van de bekendheid van de huidige activiteiten op het gebied van MbvO (Meer bewegen van Ouderen) belangrijk. Het ouderenwerk in de gemeente en Sportfondsen kunnen als trekkers een GALM-project opzetten en (laten) uitvoeren.

Door jeugd en jongeren

Binnen het onderwijs wordt op professionele wijze omgegaan met bewegingsonderwijs. Bewegen en bewegingsonderwijs wordt door de scholen van groot belang gevonden. In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) zijn afspraken gemaakt over sport, gezondheid en dergelijke. Om zoveel mogelijk kinderen en jongeren in Voorschoten te bereiken voor gezondheidsvoorlichting, sport, bewegings- en culturele activiteiten is samenwerking en afstemming tussen scholen, kinderopvang en peuterspeelzalen, GGD, sport- en buurtverenigingen en culturele instellingen essentieel. Ook zet de gemeente zich in om sociale en financiële belemmeringen weg te halen voor deelname aan sport en culturele activiteiten. In de LEA zijn de volgende afspraken vastgelegd:

- Onderzoeken naar de mogelijkheden van het invoeren van natte gymnastiek (zwemmen)
- Opzetten van ondersteuningsprogramma voor beweegbegeleiders, van vakleerkrachten tot peuterspeelzaal leidster, leidster dagverblijven (evt. in relatie met een combinatiefunctie)

Uit de analyse van de sportconferentie blijkt dat er (te) weinig voorzieningen zijn voor de jeugd en te weinig aandacht is voor niet-georganiseerde sport. Terwijl de animo voor georganiseerd sporten bij jongeren minder wordt. Dit is niet een specifiek Voorschotens probleem. Er zijn elders in Nederland succesvolle beweeginterventies geïntroduceerd. Een belangrijke succesfactor is betrokkenheid van het

Jeugd- en Jongerenwerk. In samenwerking met Jeugd- en jongeren werk kunnen de volgende activiteiten worden opgezet:

- Uitbreiden van het 'veilig sporten skate project'
- Uitbreiden van het aanbod voor buitenschoolse sport en cultuuractiviteiten en het monitoren van de tevredenheid

Door allochtonen

Uit landelijke ontwikkelingen en ervaringen vanuit de verenigingen en het Jeugd en Jongerenwerk blijkt dat sportdeelname van allochtonen lager is dan gemiddeld. Dit geldt voor zowel deelname aan activiteiten, als voor het vervullen van vrijwilligersfuncties binnen een vereniging. Binnen sportdeelname door allochtonen zijn de meisjes en vrouwen het meest ondervertegenwoordigd. Om allochtone meisjes en vrouwen meer aan het bewegen te krijgen, kan worden gedacht aan:

- zelfverdedigingscursussen voor meisjes
- cursus Start2run organiseren voor allochtone vrouwen
- voetbalclinics voor meisjes

De gemeente zal initiatieven bij verenigingen, die leiden tot integratie, ondersteunen door middel van het verstrekken van extra subsidie. De uitvoering ligt echter binnen de verenigingen zelf.

Door gehandicapten

Op dit moment is er geen specifiek aanbod bij verenigingen voor gehandicaptensport (G-sport). De sportverenigingen hebben in de sportconferentie aangegeven zeker open te staan voor dit soort initiatieven. Hier ligt ook duidelijk een relatie met het gehandicaptenbeleid. Uit inventarisatie moet blijken of en waar er behoefte aan is. Vervolgens kan worden bekeken wat er nodig is om activiteiten te organiseren, met name qua bereikbaarheid (vervoer) en toegankelijkheid. Dit kan leiden tot een pilot voor G-sport in Voorschoten.

Door mensen met overgewicht

Het blijkt lastig om mensen met overgewicht te werven voor beweegactiviteiten, als "Vet Cool" en (be)weeg. Het succes kan worden vergroot door de activiteiten ook te verankeren in het gezondheidsbeleid. De volgende acties / activiteiten dragen bij aan een meer specifieke benadering van deze doelgroep:

- Onderzoek naar reden van niet sporten in Voorschoten in samenwerking met de GGD
- Organiseren van een pilotprogramma in samenwerking met GGD en Zwembad het Wedde
- Beweegprogramma voor de niet actieve jeugd in samenwerking met Jeugd- en jongeren werk, Sportfondsen en verenigingen

6.2. Stimuleren van verenigingen

Naast stimuleren en ondersteunen van activiteiten is aandacht voor verenigingen minstens zo belangrijk. De gemeente heeft baat bij een zo goed mogelijk functioneren van verenigingen. Vanuit de gemeente kunnen verenigingen op twee manieren worden ondersteund: door het vrijwilligersbeleid en door subsidiering.

6.2.1. Vrijwilligersbeleid

De gemeente kan een bijdrage leveren aan de opleiding en professionalisering van de vrijwilligers bij de verenigingen. Een vrijwilliger bij een sportvereniging is in principe niet anders dan een andere vrijwilliger. In de vrijwilligersnota "Een Vernieuwingskuur" vinden we een aantal activiteiten die zeer geschikt zijn voor sportverenigingen, zoals cursussen voor vrijwilligerswerving of sponsoring en beheer en bedrijfsvoering. Vrijwilligers van sportverenigingen zijn over het algemeen lid of moeten dat

moet lid worden van een vereniging. Het niet deelnemen aan sportactiviteiten kan verschillende oorzaken hebben: financiële, fysieke, of culturele drempels, die de gemeente kan wegnemen.

6.2.2. Basissubsidie

De gemeente kan de verenigingen verder van dienst zijn door één basissubsidie per sportvereniging in te stellen en de aanvraag daarvan te vergemakkelijken. Nu moeten de verenigingen nog teveel verschillende subsidies aanvragen. Vanaf 2010 zullen alle sportverenigingen die daarvoor in aanmerking willen komen, via één basissubsidie onder het subsidieprogramma gaan vallen.

6.2.3. Deelnemen aan campagnes

De gemeente stimuleert een gezonde levensstijl. Hierbij horen ook de campagnes voor alcoholpreventie. Dit is een algemene campagne waarin sport een onderdeel vormt. De gemeente wil samen met de verenigingen een voorlichtingscampagne onder sportende jongeren opzetten. Ook worden de barleden getraind in de gevolgen van alcohol onder jongeren. Verder wil de gemeente samen met de verenigingen deelnemen aan de landelijke campagne 30 minuten bewegen.

6.3 Optimaal gebruik accommodaties en voorzieningen

Het streven is om het aanbod van sportvoorzieningen kwantitatief en kwalitatief aan te laten sluiten bij de aard en schaal van Voorschoten. Waar mogelijk wordt dit gebundeld georganiseerd.

Het sportaccommodatieniveau van Voorschoten geeft een gemengd beeld. Aan de ene kant is er een aantal knelpunten tijdens de 'piekuren' en aan de andere kant is er genoeg ruimte voor bewegingsonderwijs. Van belang is een goede balans tussen aanbod en accommodatievraag. Door activiteiten te clusteren kunnen we doelmatig omspringen met accommodaties en meervoudig gebruik van accommodaties realiseren. Voor de gemeente blijft het uitgangspunt dat de kosten die gemoeid zijn met het beheer en exploitatie van de accommodaties beheersbaar moeten blijven.

Kunstgras op Sportpark Adegeest

6.3.1. Binnensport

Gemeente Voorschoten heeft een aantal mogelijkheden op het gebied van accommodatiebeheer.

Twee uitersten zijn:

- a. Het beheer in eigen beheer laten uitvoeren
- b. Contracten volledig op de markt zetten.

Voorschoten heeft eind jaren tachtig gekozen om in een tussenvorm de exploitatie over te dragen aan een externe partij met toezicht. Eind jaren tachtig wilde Gemeente Voorschoten de uitvoering niet meer zelf in handen hebben. Er waren een aantal redenen. Een van de redenen is het flexibel kunnen inspelen op de vragen van, burgers, sporters in Voorschoten, het inzetten van personeel en ontwikkelen van activiteiten. Een andere reden was de toenemende vraag naar deskundigheid. Deze is met name nodig bij het exploiteren van een zwembadvoorziening. Te denken valt onder andere aan maatregelen op het gebied van milieu, hygiëne en het in stand houden van de technische installaties. Voor het exploiteren van een openbare zwembadvoorziening is maar een klein aantal exploitanten die de benodigde kennis en knowhow in huis hebben.

In deze periode heeft gemeente Voorschoten gekozen om een deel van haar taken voor de binnensport (gymzalen, sporthal en zwembad) dus extern uit te laten voeren. Gemeente Voorschoten heeft altijd gekozen voor een constructie waar de invloed van de gemeente relatief groot is omdat dit gunstig is voor het vinden van de balans van financiële en maatschappelijke doelstellingen. Na een procedure is gekozen voor een Publiek Private Samenwerking (PPS)constructie met Sportfondsen, waarbij deskundigheden worden ingekocht bij Sportfondsen voor onder andere personeelsbeleid, sporttechnisch beheer, financieel management, P.R. en marketing.

De gemeentelijke taken zijn overgedragen aan een Voorschotense organisatie met een eigen raad van beheer. De Raad van Beheer wordt in meerderheid benoemd door Burgemeester en Wethouders van Gemeente Voorschoten. Kenmerk van de contractuele PPS is een rechtstreekse band tussen de private partij (Sportfondsen Voorschoten) en de eindgebruiker: de private partij verleent een dienst aan het publiek "in plaats van" de publieke partij, maar wel onder haar toezicht. De vertegenwoordigers, die zitting hebben in de raad van beheer, zijn gevraagd vanuit hun deskundigheden op het gebied van financiën, juridische zaken en de leden hebben hun wortels in het verenigingsleven in Voorschoten.

Eén van de doelstellingen is dat we optimaal gebruik willen maken van accommodaties en voorzieningen. Daarvoor is goede kennis van de Voorschotense sport nodig. Er moet een goede balans gevonden worden tussen de verschillende belangen, doelstellingen en mogelijkheden. De behoefte en het gebruik van de binnensport worden gecombineerd met de juiste prioritering voor maatschappelijk gebruik, waardoor verschillende doelgroepen kunnen sporten, ook als dat markttechnisch niet interessant is. De gemeente heeft een exploitant nodig die een groep ouderen of zwangerschap gym niet laat zitten omdat een andere groep financieel aantrekkelijker is.

De huidige werksituatie gecombineerd met de maatschappelijke wensen van de gemeente maken een aanbesteding van de binnensportaccommodaties niet wenselijk. De maatschappelijke doelstellingen die de gemeente heeft met betrekking tot het sportbeleid zijn een goede uitgangspositie voor het maken van jaarlijkse afspraken ten aanzien van de producten en prestaties met de huidige contractpartner. De huidige PPS constructie is lastig te realiseren met een volledige marktpartner.

Het verlengen van het contract is juridisch niet gebonden aan een aanbestedingsprocedure. Om deze redenen wordt geadviseerd om het huidige contract met Sportfondsen Voorschoten B.V. te verlengen met 10 jaar. Dit houdt in dat de exploitant ruimte krijgt om investering over een langere termijn uit te

spreiden en daardoor de financiële risico's beter kan beheersen. Door elk jaar of eens in de twee jaar product prestatie afspraken te maken kan er inhoudelijk aangestuurd worden ten aanzien van de prioriteiten van de gemeente.

6.3.2. De accommodaties

In de komende jaren wordt gewerkt aan betere kwaliteit binnensportaccommodaties. Dit houdt in dat een aantal nieuwe gymzalen wordt gebouwd en dat nadien gymzalen kunnen worden afgestoten. Op dit moment wordt gewerkt aan voorstellen voor gymzalen bij het nieuwe te bouwen schoolcomplexen in de Krimwijk en in Noord Hofland. Verder heeft de Raad eind november de financiering van een turnhal aan de Oude Adegeestlaan goedgekeurd. De verwachte oplevering van dit complex is in het eerste kwartaal van 2010. Bij de bouw van de nieuwe zalen worden gebruikers als verenigingen en vakleerkrachten nadrukkelijk betrokken.

In 2010 zal verder worden gekeken of het gebied rond het zwembad verder ontwikkeld kan worden en worden aangevuld met commerciële functies die het gebruik van het zwembad kunnen stimuleren. Hierbij kan gedacht worden aan wellnessactiviteiten, fysiotherapie en andere zaken.

De gemeente is met verenigingen in gesprek omtrent wensen en knelpunten ten aanzien van de sportvoorzieningen. Neemt niet weg dat niet alle knelpunten en wensen op korte termijn moeten worden opgelost. Bekend is dat een aantal verenigingsgebouwen achterstallig onderhoud heeft. Het beleid is dat de verenigingen primair verantwoordelijk zijn voor hun eigen clubaccommodatie. Waarbij de gemeente een voorwaarde schepende rol heeft met betrekking tot het realiseren van sportvoorzieningen. De gemeente heeft belang bij goede voorzieningen in het bijzonder in de sfeer van de kleedkamers en douches. Hiervoor kunnen verenigingen een bijdrage van de gemeente verwachten. Voorzieningen als vergaderruimte, krachttraining, fitness en kantine zijn de verenigingen zelf verantwoordelijk voor.

6.3.3. Buitensport

Beheer en exploitatie: Stichting Sportpark Adegeest

Bij de realisatie van de kunstgrasvelden voor de voetbal en hockey is gebleken dat goede samenwerking tussen verenigingen essentieel is. De verenigingen met een gezamenlijk belang zijn vertegenwoordigd in één stichting in overleg zijn met de gemeente. De gemeente heeft te maken met één gesprekspartner. De verenigingen hebben eenheid ten aanzien van tarieven en vergoedingen en er zijn aantrekkelijke fiscale mogelijkheden ten aanzien van de BTW. Doel is om deze stichting zo breed mogelijk in te zetten voor gebruikers van Sportpark Adegeest.

De velden

De eerste fase van het Sportpark Adegeest is met de komst van de kunstgrasvelden gerealiseerd. In 2009 zal gekeken worden op welke wijze vorm kan worden gegeven aan de tweede fase van het Sportpark.

Er zijn mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe speelvelden en speelpleinen. Te denken valt aan een "Sporttuin via Jantje Beton", een Richard Krajicek playground of Cruyff Court. De gemeente zal bij deze verschillende fondsen een aanvraag doen. Een combinatie van een gedeelte openbare ruimte en schoolpleinen die uitdagend is ingericht voor schoolgebruik en gebruik na vijf uur. Door in het ontwerp gebruik uit te gaan meervoudig gebruik kan er gewerkt worden aan sociale samenhang en kan door goede begeleiding vandalisme en criminaliteit worden tegen gegaan. In wijken zijn openbare speel- en sportvoorzieningen ingericht. In de nieuwe nota speelvelden wordt verder ingegaan op het inrichten

van trapveldjes. Het onderhoud en beheer liggen in deze gevallen volledig bij de gemeente omdat deze algemeen toegankelijk zijn.

6.4 Meer gezamenlijk ondernemen

De gemeente wil de regierol op zich nemen om het sportbeleid gestalte te geven door een integrale aanpak. Centraal staat dat deskundigheden benut worden en elkaar kunnen versterken. In de periode 2009–2012 zal in dit kader twee grote projecten worden opgezet:

- Opzetten van een commissie *sport en bewegen* in 2009
- Realiseren van combinatiefuncties.

6.4.1 Commissie sport en bewegen

Het werkveld van *sport en bewegen* is de afgelopen jaren breder en complexer geworden. Verenigingen hebben een maatschappelijke functie en worden daar steeds vaker op aangesproken.

Voor de gemeente is *sport en bewegen* een middel om maatschappelijke doelstellingen te bereiken. Dit vergt een integrale aanpak van het lokaal *sport en bewegen* beleid omdat het te maken heeft met combinaties tussen verschillende beleidsterreinen.

De werkwijze van de sportnota is gebaseerd op stimuleren, voorwaarde scheppen en samenwerken. Samenwerking is nodig op verschillende beleidsterreinen en tussen beleid en uitvoerders van beleid.

Samenwerken tussen de verschillende sportpartners is de basis van het succes van de sportnota. De gemeente wil in 2009 een platform voor sportaanbieders en sportverenigingen opzetten. Deze commissie *sport en bewegen* moet de sparringpartner worden voor het college om haar doelstellingen te bereiken. De commissie *sport en bewegen* zal het aanspreekpunt worden voor de gemeente voor de door hen te ontwikkelen van activiteiten. Hiervoor is nodig dat de commissie sport voldoende draagvlak heeft in de Voorschotense samenleving.

In de commissie *sport en bewegen* moeten vertegenwoordigers van sportverenigingen zitten die de belangen van *sport en bewegen* vertegenwoordigen. Daarnaast moeten scholen, het Jeugd en Jongerenwerk en Sportaanbieders meewerken om beleid om te zetten in activiteiten.

Het uiteindelijke doel is om meer inwoners van de gemeente te stimuleren deel te nemen aan sportactiviteiten. Dit wordt bereikt door gebruik te maken van huidige accommodaties en kennis en knowhow van sportaanbieders en sportverenigingen. Het gaat om efficiënt te werken en de juiste strategie te volgen tussen gemeente en lokale partijen. Een ander doel is om lokale initiatieven te laten ondersteunen door regionale intermediairs op het terrein van onderwijs, welzijn, volksgezondheid en sport. De commissie is op de hoogte van verschillende ontwikkelingen en heeft een makelaarsfunctie. Het helpen bij het opstarten van nieuwe initiatieven, het aan elkaar knopen van geïsoleerde activiteiten en het helpen met financiering.

De combinatiefunctie kan ondersteunend zijn aan de commissie *sport en bewegen*.

6.4.2 Combinatiefuncties

Het kabinet wil vanaf 2008 het beleid op het terrein van de brede scholen, sport en cultuur bundelen en intensiveren. Dit moet worden gevonden in samenwerking tussen onderwijs, sport en cultuur. Het kabinet heeft geld ter beschikking gesteld voor het realiseren van zgn. combinatiefuncties. Dit zijn structurele gelden die naar de gemeenten gaan in totaal moeten er 2500 combinatiefuncties per 2012 worden gerealiseerd.

De combinatiefuncties zijn functies die een brug moeten slaan tussen de terreinen van de scholen, sportverenigingen en cultuur.

Het gaat bij de uitvoering van de *Impuls* om nieuwe en structurele functies, die zoveel mogelijk worden ingezet op uitvoerend niveau. Het is niet de bedoeling dat met de gelden uit de *Impuls* bestaande functies worden gefinancierd. Wel kunnen combinaties worden gelegd met bestaande (deeltijd)functies. Het succes van de combinatiefunctie is mede afhankelijk van de integrale aanpak en de bereidheid van beweegpartners om samen te werken.

Meerwaarde van combinatiefuncties

Een combinatiefunctie moet een gezamenlijk doel dienen, namelijk een meerwaarde hebben voor alle partijen. Wie samen met een andere organisatie een combinatiefunctie wil realiseren, moet bereid zijn intensief met elkaar samen te werken. De betrokken organisaties moeten bovendien willen en kunnen investeren in een soms langdurige ontwikkeling, waar een combinatiefunctie uit kan voortvloeien, maar waarvan de resultaten vooraf niet vaststaan.

Verdeling door het rijk

De *Impuls* loopt van 2008 t/m 2012 en wordt uitgevoerd onder regie van de gemeenten. Het rijk is in 2008 begonnen met het de G-31 en daarna volgen alle andere gemeenten. De verdeling van de gemeenten gebeurt in verschillende tranches die per jaar worden vastgesteld. In welke tranche Gemeente Voorschoten zit is niet met zekerheid te geven. Het criterium voor de verdeling is het aantal jongeren onder de 18 jaar in een gemeente. De tranche van 2009 is tot 6.874 jongeren. De Gemeente Voorschoten heeft ongeveer 5.600 jongeren.

Financiering

Gemeenten ontvangen een bijdrage van de rijksoverheid en 'matchen' deze met eigen middelen. In het eerste jaar financiert de rijksoverheid 100%. In de jaren daarna betaalt het rijk ca. 40% en gemeenten ca. 60%.

De combinatiefuncties worden dus structureel voor 40% bekostigd door de rijksoverheid. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van het aantal jongeren per 1 januari 2007 in de gemeente. De andere 60% van dit bedrag moet komen van de beweegpartners en de Gemeente Voorschoten. Het is niet de bedoeling dat met de gelden uit de *Impuls* bestaande functies worden gefinancierd. Wel kunnen combinaties worden gelegd met bestaande (deeltijd)functies.

De gemeente zal in overleg met de beweegpartners zoeken naar een structurele financiering van de combinatiefuncties.

Hoofdstuk 7

Tijdspad en financiën

In dit hoofdstuk worden de beleidsvoornemens uit het vorige hoofdstuk neergezet in een tijdspad voor de jaren 2009 en 2010. In 2011 zal gekeken worden welke acties nog gerealiseerd moeten worden uit het plan en welke verder bestendigd kunnen worden.

Daarnaast worden de financiële implicaties van de verschillende voornemens weergegeven. In het algemeen zijn echter de bedragen beschikbaar in de begroting Sport:

Sport Algemeen: Subsidies

Binnensportaccommodaties: Gymzalen, Sporthal en Zwembad

Buitensportaccommodaties: Sportpark Adegeest

2009

Stimulering van doelgroepen	
	Extra subsidie voor sportactiviteiten onder ouderen en allochtone meisjes
	Opzetten ondersteuningsprogramma voor beweegleiders
	Uitbreiden van het 'veilig sporten skate project'
	Uitbreiden van het aanbod voor buitenschoolse sport en cultuuractiviteiten en het monitoren van de tevredenheid
	GALM project voor ouderen
	Meewerken aan het promotie-onderzoek Actief plus door mevr. Drs M van Stralen voor de GGD Nederland
Stimulering van verenigingen	Aanmelden campagne 30 minuten
Optimaal gebruik van accommodaties	Contract Sportfondsen Voorschoten verlengen
	Onderzoek mogelijkheden tweede fase sportpark
	Aanvraag Jantje Beton voor meerdere sport en speelveldjes in te richten
Meer gezamenlijk optreden	Oprichting Commissie <i>Sport en bewegen</i>
	Bespreken van financieringsmogelijkheden voor de combinatiefuncties

2010

Stimulering van doelgroepen	Extra subsidie voor sportactiviteiten onder ouderen en allochtone meisjes
	Onderzoek naar 'natte' gymnastiek.
	Pilot G-sport
	GALM project
	Pilotprogramma overgewicht GGD en zwembad
	Actieprogramma overgewicht Jeugd en Jongerenwerk
Stimulering van verenigingen	Verenigingen krijgen 1 basissubsidie onder het subsidieplan
	Deelname verenigingen alcoholcampagne
Optimaal gebruik van accommodaties	Realiseren en inrichten van een nieuwe sportzaal Oude Adegeesterlaan en afstoten functie van de Adegeestzaal
	Onderzoek naar profit elementen bij Zwembad Het Wedde
	Realiseren van een gymzaal Krimwijk
Meer gezamenlijk optreden	Uitvoeren project combinatiefuncties

Literatuurlijst

Aankondiging van de impuls voor brede scholen, sport en cultuur – staatssecretarissen VWS en OCW – Ministeries VWS en OCW – 2007

'Aan het Werk met Combinatiefuncties!' – Taskforce combinatiefuncties – 20 maart 2008

Accommodatienota – gemeente Voorschoten – 2005

Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs – anoniem – Ministerie van VWS – 2008

Beleidsvisie School en Sport – NOC&NSF / KVLO / LC / VVO / AVS / NISB – 2001

Beweegnorm – Dayenne L'abèe – Nederlands Instituut voor *Sport en bewegen* – 2004

Beweegredenen – Gemeente Den Haag – 1999

Binnen bereik – sportaccommodatienota Gemeente Voorschoten – 2003

Impuls brede scholen sport en cultuur – Ministerie VWS en OCW – 2007

Meerjarenprogramma Gezond Eten en Bewegen 2007 – 2010 – M. Hekman, D. van Kesteren, I Lottman, H. Beekhuizen – GGD Hollands Midden Leiden – april 2007

Nota Gezond leven – ook een kwestie van gezond gedrag – Ministerie van VWS – 2003

Nota Sport – Wat beweegt Oegstgeest – 2007

Nota sportstimulering – Gemeente Voorschoten – 1997

Notitie Binnensportaccommodaties In Voorschoten – Gemeente Voorschoten – 2006

Rapportage sport 2006, Koen Breedveld– Sociaal Cultureel Planbureau – 2006

Samen voor sport – Ministerie van VWS – Ministerie van VWS – 2006

Sport beweegt – C.J.M.W. Wassenaar, T. Konings – Gemeente Leiderdorp – 2007

Sport in Noordwijk – Sportnota van de Gemeente Noordwijk – 2007

Wat beweegt Oegstgeest – Sportnota van de gemeente Oegstgeest – 2007